

en annan dylik skola, belägen i mellersta delen af Bohuslän.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1890.

J. A. Johansson,
från Bohuslän.

N:o 194.

Af herr N. Fosser, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af nytt förslag till lindring af väghållningsbesväret.

En af de skattelindringsfrågor, som länge stått på dagordningen, är frågan om vägunderhållet på landet. Denna fråga har så småningom arbetat sig fram till nästan allmänt erkännande déraf, att det är både rättvist och billigt, att den jord, som tryckes af väghållningsbesvärets ansenliga börda, erhåller skälig lindring i sin tunga. Och om än första försöket till denna frågas fullständiga lösning icke kröntes med framgång, så kan likväl den allsidiga och omsorgsfulla utredning, som kommit denna magtpåliggande sak till del såväl af Kongl. Maj:t och den komité, hvilken

afgifvit förberedande utlåtande i ämnet, som af förlidet års Riksdags särskilda utskott, icke var gjord förgäfvos. Genomläser man uppmärksamt de yttranden, som afgåfvos i kamrarne förra riksdagen i denna fråga, så finner man, att icke minst de talare, som motsatte sig frågans lösning på det då föreslagna sättet, likväl voro villiga bidraga till de väghållnings-skyldiges lättnad, ehuru denna lättnad ansågs böra byggas på andra grunder och med en annan utgångspunkt, än hvad som då förelåg till pröfning. En sådan lämplig utgångspunkt för frågans lösning ligger enligt mitt förmenande i förslaget, att en särskild nämnd skall uppskatta väghållningsbesvärets verkliga värde. Att lindra ett besvär, hvars värde man ej känner och hvilket tryck man följaktligen icke kan bedöma, är ju en orimlighet. Derför hafva ock både Kongl. Maj:t, vägkomitén och förlidet års särskilda utskott varit eniga deruti, att väghålllets värde borde utrönas genom en särskild nämnd. Om en sådan, af fyra personer bestående särskild nämnd, i hvilken Konungens befallningshafvande förordnade ordförande och 1 ledamot, och landstingen utsåge två ledamöter, tillsattes för hvarje län eller landstingsområde och derinom uppskattade värdet af vägunderhållet, så erhöle man derigenom en bestämd grundval för lindringen. Och skall väghållningsfrågan på ett nöjaktigt sätt lösas, och lindring beredas de af väghålllet tryckte, så bör denna lindring ej blifva illusorisk eller blott komma vissa landsdelar till godo, utan blifva verklig och så fördelad, att den kommer alla väghållningsskyldige lika till del i mån af hvars och ens väghållningskostnad. Detta mål uppnås, om en hvar, som underhåller allmän indelt väg, i lindring erhåller vissa jemna andelar af besvärets verkliga värde, sådant det blifver uppskattadt af särskilda nämnden.

Huru stor denna lindring skäligen bör blifva, är mera en smaksak än en sådan, för hvilken några objektiva grunder kunna angifvas. Den torde möjligen kunna sättas till 30 à 50 procent af besvärets uppskattningsvärde. För åstadkommande af medlen till denna lättnad, synas staten och landstingen lämpligen böra samverka, så att staten bidrager med $\frac{2}{3}$ och landstingen med $\frac{1}{3}$ af det erforderliga beloppet. Skälet, hvarför statsverket bör på detta sätt bidraga till de allmänna vägarne, är naturligtvis i första rummet det, att dessa vägar, åtminstone delvis, äro att anse som ett statsändamål. De höra till de allmänna samfärdselmedlen. Vägväsendet handhafves och kontrolleras af statens organer. Alla hafva nytta af vägarne. I flera andra länder bidrager statsverket på ett eller annat sätt till de allmänna vägarne. Det torde ej vara för tidigt, om så kommer att ske äfven hos oss. Det lär ock kunna antagas som säkert, att väg-

frågan aldrig kan på ett tillfredsställande sätt ordnas utan väsentligt understöd af statsmedel. Hade det vid förra årets riksdag framlagda förslag vunnit framgång, skulle äfven då statsverket drabbats af ej ringa utgifter för vägarne, fastän dessa utgifter ej skulle tillgodokomma hela riket, utan endast vissa orter, der statens skogar företrädesvis äro belägna.

Är denna uppfattning riktig, så vore det kanske välbetänkt, om Riksdagen ju förr desto hellre, och i synnerhet nu då statskassan har så rika tillgångar, afsatte en fond för lindring af väghållningsbesväret. Och skulle framdeles denna väghållningsfond ej från de löpande statsinkomsterna kunna erhålla tillräckliga bidrag för sitt ändamål, så vill det synas, som om en allmän vägs katt borde införas för att fylla bristen. Ty den tanken, att ensamt af vissa beskattningsföremål eller grupper deraf utkräva hvad som erfordras för åstadkommande af någon skälig lindring i ett så stort och kostsamt allmänt besvär, som väghållet i sjelfva verket är, torde efter utredningar, som nu föreligga, böra alldeles öfvergifvas.

Skulle man under ett blifvande arbete med vägfrågan i afseende på lindringen anse sig böra taga hänsyn till det ojemna tryck på den väghållningsskyldiga jorden, som uppkommer genom hemmanens olika värde sins emellan, så lär detta kunna ske derigenom, att lindringen får utgå efter en graderad skala. Bevillningen är, som man vet, en exponent af taxeringsvärdet. Om man då sammanställer det värde, hvartill särskilda nämnden uppskattat väghållet för de särskilda hemmanen, med bevillningen för densamma, så finner man genast i hvad mån tungan drabbar lika eller olika i förhållande till taxeringsvärdet. Man skulle därför kunna stadga, att der väghållningsbesväret utgör en större mångfald af bevillningen, skulle äfven lindringen utgå med ett större procenttal, än der den utgör en mindre mångfald deraf. Att i detta afseende indela de väghållningsskyldiga hemmanen i olika grupper, t. ex. en grupp, der värdet af väghållet går upp till 15 gånger bevillningen eller derutöfver, en grupp, der sagda värde uppgår till 10 gånger bevillningen, och alla de öfriga i en grupp, med olika procentisk lindring för vardera gruppen, förefaller mig ej möta några allt för svåra hinder vid utförandet. Det missförhållande, som anses ligga deruti, att ett hemman med högt taxeringsvärde har lika tung och kanske någon gång tyngre börda än ett med vida högre taxeringsvärde, skulle på detta sätt blifva rättadt i mån af den större lindringen. Det af särskilda nämnden åsatta värde å väghållningsbesväret synes genom en sådan anordning kunna ega bestånd en mycken lång tid, ty om taxeringsvärdet å en egendom i följd af skogsafverkning eller af andra orsaker i någon betydligare mån

fölle, så sänktes också bevillningen i förhållande derefter och hvarigenom då äfven det åsatta värdet af väghållet blefve en större mångfald af bevillningen än förut, och följaktligen hemmanet komme att flyttas upp i den grupp, som skulle berättiga till det högre procenttalet lindring. Komme åter ett hemmans taxeringsvärde att i afsevärd grad höjas, så följde gifvetvis deraf ett motsatt förhållande i afseende på lindringen.

Med stöd af hvad jag sålunda antydningvis haft äran anföra, tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen må besluta att i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t må låta utarbета och för Riksdagen framlägga nytt förslag till lindring af väghållningsbesväret, hufvudsakligen byggt på följande grunder:

a) att den jord, som nu bestrider väghållningen, bibehölles vid denna skyldighet mot någon skälig befunnen lindring af visst årligt bidrag från statsverket och landstingen;

b) att väghållningsbesvärets verkliga värde uppskattas länsvis af en för detta ändamål inom hvarje län tillsatt särskild nämnd; samt

c) att den såsom skälig befunna lindringen tillkommer hvarje väghållningsskyldig med vissa jemna procent af det sålunda uppskattade värdet.

Stockholm den 27 januari 1890.

N. Fosser.

I förestående motion instämma:

Oscar Larsson.

C. J. Jakobson.

Gustaf Anderson.

P. G. Petersson.

J. Ericsson.

Axel Edv. Petersson.

Per Nilsson.
